

VESTNIK

GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, DECEMBER 2011 – Št. 92

OBISK IZ EVROPSKE UNIJE

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 se je aprila 2010 prijavilo na razpis Evropske unije za sofinanciranje programov DIS, vezanih na 70. obletnico izгона Slovencev, 20-letno delovanje DIS in urejanje Informacijskega centra DIS. **Elaborat DIS o tem je bil izdelan za program Evropske unije »Evropa za državljane«.** Projekt DIS je trajal od 1. oktobra 2010 do 1. oktobra 2011. Že jeseni 2010 je Evropska unija za ta program nakazala Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945 avans v višini 27.000,00 evrov. Le tako smo lahko izdali knjigo o Mednarodni konferenci o skrbi za izgnance in prisilne delavce, ki smo jo organizirali 4. in 5. junija 2010 v Ljubljani. Delegacije Poljske, Češke, Slovaške, Ukrajine, Rusije, Avstrije, Srbije in Hrvaške so na konferenco prinesle pisne referate o tem, kako so druge države v Evropi urejale pravice žrtev druge svetovne vojne. Vsi ti podatki so objavljeni v knjigi.

Ob konferenci se je sestal tudi Mednarodni odbor izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945, ki smo ga ustanovili na prvem evropskem kongresu. S konference smo poslali pismo predsedniku Sveta Evrope, da naj EU večjo skrb nameni žrtvam fašizma in nacizma in da naj preprečujejo nastajanje novih fašističnih in nacističnih organizacij. V okviru elaborata DIS za EU smo razširili razstavo o izgonu Slovencev in na novo razstavili gradivo o nasilju nad drugimi slovanskimi narodi. Ob 70. obletnici

izгона in 20. obletnici delovanja DIS smo organizirali osrednjo prireditev.

Prvič smo za vse učence osnovnih šol razpisali nagradni razpis za pisanje spisov na temo o izgonu.

Nadaljevali smo urejanje Informacijskega centra DIS. Del njegove vsebine danes objavljamo v tem Vestniku DIS.

Vodja projekta Program Evrope za državljane gospa Luminita Stanculescu se ni mogla načuditi, kako obširen program izvaja Društvo izgnancev Slovenije. S posebnim zanimanjem si je ogledala Informacijski center DIS in zbrana gradiva ter razstavo DIS, zlasti jo je zanimal mednarodni del razstave Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Koordinator informacijske točke Program Evropa za državljane, g. Dejan Hribar, bo del našega projekta objavil v posebni brošuri, ki bo izšla še letos.

Urejanje gradiv Informacijskega centra DIS je trajalo nekaj mesecev, ves julij, avgust in september, zlasti pa je bilo delo zelo intenzivno v oktobru in novembru. Tako da smo imeli 22. novembra 2011 predstavnikom Evropske unije kaj pokazati. Program projekta DIS »Evropa za državljane« je bil v celoti izveden. Izraženo je bilo tudi mnenje, da je največji uspeh Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, **da smo uspeli izboljšati gmotno stanje civilnih žrtev vojnega nasilja, dopolniti zgodovino o izgnanstvu in povezati sorodna društva in organizacije v Evropi, kar dolej v Evropi še ni nikomur uspelo.**

I. Žn.

Vodja projekta EU »Evropa za državljane« Luminita Stanculescu (v sredini) si je z zanimanjem ogledala dokumentacijo Informacijskega centra DIS.

INFORMACIJSKI CENTER DIS

V okviru Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, s sedežem v Ljubljani, Linhartova 13, deluje Informacijski center DIS. V Informacijskem centru DIS so shranjena gradiva, ki so nastajala v zvezi z uveljavljanjem statusa in pravic slovenskih izgnancev, prisilnih delavcev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja.

Precej gradiva je v knjigah, brošurah in zloženkah, velika večina pa je urejena po vsebinskih fasciklih v več kot dvajsetih omarah.

Na voljo je tudi več kot 200 filmov in DVD-jev iz dejavnosti DIS v minulih 20-ih letih ter na tisoče slik iz taborišč in iz dejavnosti DIS.

Shranjena so tudi gradiva in knjige o nasilju nad drugimi slovanskimi narodi ter dokumentacija o Mednarodnem odboru izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1941–1945. Ta gradiva bodo prenesena v Evropski muzej fašizma in nacizma, ki bo nastajal na gradu Rajhenburg v Brestanici.

Sredstva za ureditev Informacijskega centra DIS je prispevala Evropska unija v okviru projekta DIS »Evropa za državljane«.

Vsebina Informacijskega centra DIS

I. Podatki o povzročeni vojni škodi:

- Podatki o vojni škodi med drugo svetovno vojno, ki so jo povzročili Nemci, Italijani, Madžari in Avstrijci.
- Podatki o tem, kakšna vojna škoda je bila priznana nekdanji Jugoslaviji na reparacijskih mirovnih konferencah po drugi svetovni vojni.
- Podatki, koliko vojne odškodnine je dobila nekdanja Jugoslavija iz naslova vojne škode od naslednic agresorskih držav in kaj je dobila Slovenija.
- Kako so vojno škodo uveljavljale druge evropske države.

Sestanek s predstavniki Evropske unije na sedežu Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, v Ljubljani, 22. novembra 2011

Informacijski center DIS

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

II. Pregled nastajanja zakonov za uveljavljanje pravic žrtev vojne (38 fasciklov)

- Zbrani osnutki, predlogi in zakoni o uveljavljanju statusa in pravic slovenskih izgnancev, prisilnih delavcev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja
- Podatki o prvem osnutku predloga zakona o vojni odškodnini zaradi izгона, izgube življenja, poškodovanega zdravja, odvzete prostosti in premoženja
- Nastajanje zakona o uporabi sredstev, pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij
- Nastajanje in sprejem zakona o žrtvah vojnega nasilja in dopolnjevanje tega zakona
- Nastajanje zakona o skladu za poplačilo vojne odškodnine za fizično in psihično trpljenje ter umrle starše
- Zapisniki sej Medresorske komisije vlade RS za obravnavo vprašanj vojne škode (od 1992–1996)

III. Avtorski teksti Ivica Žnidaršič o uveljavljanju pravic izgnancev, prisilnih delavcev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja (25 fasciklov)

- Pisma organom nemške države
- Referati na raznih zborovanjih, prireditvah, pohodih
- Kronološki zapisi sestankov in pogovorov za doseganje zahtev za uveljavitev pravic
- Intervjuji v časopisih, radiu in RTV
- Več kot 100 informacij za Vestnik DIS o uveljavljanju pravic
- Elaborat o vojni škodi in vojnih odškodnihah kot posledici druge svetovne vojne 1941–1945 (za potrebe Medresorske komisije Vlade RS za obravnavo vprašanj vojne škode – 1995)

IV. Dokumentacija o pisnih pobudah ZR Nemčiji (pisma nemškim kanclerjem, nemškemu parlamentu in nemškemu ministrom)

- Sodelovanje z nemškimi župani in podatki o obnavljanju grobov v Nemčiji umrlih izgnancev

V. Sodelovanje z Mednarodno organizacijo za migracije (IOM)

- Podpis sporazuma z IOM o uveljavljanju odškodnin za prisilno delo slovenskih izgnancev
- Podatki o slovenskih izgnancih prisilnih delavcih in kje in kaj so delali v izgnanstvu v Nemčiji (za žive in umrle – 18.000 podatkov)
- Podatki o uveljavitvi odškodnin za prisilno delo v Nemčiji
- Sezname izgnancev, ki so uveljavljali odškodnine za prisilno delo preko DIS

VI. Sodelovanje z Evropsko unijo:

- Pisma EU glede vojnih odškodnin
- Razpisi EU za sredstva za urejanje arhivov DIS
- Pomoč EU pri pripravi Informacijskega centra DIS in razstave o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi

VII. Gradiva o podpisu bilateralnega sporazuma s češkim društvom Krog državljanov Češke republike, izgnanih leta 1938 z obmejnih ozemelj in poljskim društvom Združenje Poljakov, oškodovanih s strani tretjega rajha, leta 2007

VIII. Gradiva Prvega evropskega kongresa izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920-1945, ki smo ga organizirali v Ljubljani, 6. junija 2009

IX. Gradiva Mednarodne konference o skrbi za izgnance in prisilne delavce nekaterih evropskih držav, ki smo jo organizirali 4. in 5. junija 2010 v Ljubljani

X. Mednarodna konferenca v Banski Bystrici, od 21. do 23. septembra 2010, in podpis sporazuma

XI. Slikovno gradivo o 20-letnem delovanju DIS in slikovno gradivo z razstav o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi

XII. Publikacije DIS (knjige, brošure, zloženke)

- 90 številok Vestnika DIS, ki izhaja od leta 1992 dalje, s prikazom pomembnih aktivnosti DIS v zadnjih 20 letih

XIII. Filmski zapisi:

- Filmski zapisi (DVD) o dejavnosti DIS od 1991 do 2011 (200 filmov)
- Gradiva in film o osrednji prireditvi 4. 6. 2011 pri največjem zbirnem taborišču za izgon Slovencev v Brestanici ob 70. obletnici izгона Slovencev in 20. obletnici delovanja DIS
- Trije filmi o izgonu Slovencev 1941–1945

XIV. Zapisniki sej organov Skupščine DIS od 1991 do 2011:

- Komisije za socialno-zdravstvena in odškodninska vprašanja (od 1991 do 1997)

XV. Gradiva o pohodih ob okupacijskih mejah med drugo svetovno vojno:

- ob nemško-italijanski okupacijski meji od Murenc do Telč
- ob nemško-NDH okupacijski meji
- ob nemški okupacijski meji od Telč do Bučke
- po vaseh s Kozjanskega izgnanih Slovencev

XVI. Gradiva za razpis nagradnega tekmovanja v vseh slovenskih osnovnih šolah ob 70. obletnici izгона Slovencev:

- vsebina razpisa
- članki o vsebini razpisa
- izbor nagrajenih spisov
- diplome za 11 nagrajencev

XVII. Sezname

- Imenski pregled članov Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 po 85 Krajevnih in Območnih organizacijah
- Seznam z naslovi 85 KO DIS
- Seznam rojenih v izgnanstvu
- Seznam v izgnanstvu umrlih Slovencev

Del arhiva Informacijskega centra Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 se nahaja v zbirnem taborišču za izgon Slovencev v Brestanici. Popisnice za okoli 18.000 slovenskih prisilnih delavcev v nemških izgnanih taboriščih pa hranimo v Arhivu Republike Slovenije, v Ljubljani, Zvezdarska 1.

Ivica Žnidaršič, prof.
Gregor Kaplan, dipl. pol.

Urejeni sta tudi spletni strani www.drustvo-izgnancev.si in www.eu-eric.eu.

. Iz dejavnosti organov Skupščine DIS .

Program Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 za leto 2012

Okvirni program dela Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 (DIS) za leto 2012 temelji na programskih usmeritvah Skupščine DIS za obdobje 2009-2013.

Finančni načrt DIS za leto 2012 je narejen na predpostavki, da bo del programa financiralo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter da bodo doseženi prispevki od članarine DIS in za Vestnik DIS v predvidenem obsegu.

Odpreti bo treba možnost financiranja programov DIS na vseh ravneh s pridobivanjem podpornih članov DIS.

Program bo možno uresničiti, če nam bo uspelo pridobiti sredstva Ministrstva RS na podlagi razpisov. Javljali pa se bodo tudi na razpise Evropske unije in Kuratorija nemškega sklada Spomin, odgovornost in prihodnost za izvajanje projektov ohranjanja zgodovinskega spomina in izvajanja pomoči potrebnim ostarelim in bolnim izgancem, žrtev nacizma in fašizma, na domu.

Pričakujemo tudi, da bodo donatorji in občine, ki so podpisale listino o nameri sodelovanja za pomoč pri obnovi taborišča za izgon Slovencev pri gradu Rajhenburg, prispevali del sredstev za obnovo. Še posebno, ker načrtujemo, da bi zgornje prostore taborišča obnovili v letu 2013.

Pomembno je, da se poslovodska dela opravljajo in strokovna gradiva za dejavnost DIS še vedno pripravljajo na brezplačni osnovi.

Sofinanciranje delavca v administraciji DIS poteče 6. 2. 2012, zato bo potrebno iskati nove možnosti za izvajanje administrativnih del.

Program dejavnosti DIS v letu 2012:

1. a. Organizacijska dejavnost
- b. Socialni in zdravstveni programi
- c. Ohranjanje zgodovinskega izročila
2. Mednarodna dejavnost
3. Publicistična in založniška dejavnost ter izdajanje Vestnika DIS
4. Vzdrževanje in obnova zbirnega taborišča za izgon Slovencev v hlevih in kojušnicah pri gradu v Brestanici

1. a. Organizacijska dejavnost

Izvršni odbor Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 bo tudi v letu 2012 usklajeval programe in akcije, skupne vsem organizacijam DIS. Nudili bomo pomoč odborom KO DIS, če bodo člani zaradi visoke starosti potrebovali pomoč pri organizacijskih in drugih dejavnostih. Udeleževali se bomo in sodelovali na občnih zborih Krajevnih in Območnih organizacij DIS.

Težišče naših prizadevanj bo oblikovanje in sprejetje zakonodajnih rešitev, s katerimi bo žrtvam vojnega nasilja, izgancem in beguncem priznana pravica do odškodnine za materialno škodo, povzročeno s strani okupatorjev v drugi svetovni vojni. DIS si namreč že 20 let prizadeva, da bi se rešilo tudi to vprašanje, saj smo pristojnim državnim organom že predložili obsežno dokumentacijo kot podlago za sprejetje ustreznih zakonskih rešitev.

V letu 2012 pričakujemo, da bosta vlada RS in Državni zbor RS začela razpravo o zakonu o povračilu gmotne škode. Pri tem lahko veliko pomagajo tudi KO DIS in članstvo DIS.

Vzpodbujali bomo državne organe RS, da začno pogajanja z Nemčijo o plačilu vsaj dela vojne škode.

V letu 2012 bomo organizirali seminar za predsednike Krajevnih in Območnih

organizacij DIS. Na seminarju bo dan poseben poudarek skrbi za pomoč starejšim, bolnim in invalidnim članom DIS na domu.

Pripravili bomo novo člansko izkaznico DIS, v katero se bodo lahko vpisovali letna članarina in drugi prispevki.

Tudi v letu 2012 bomo posebno pozornost posvetili javnemu delovanju in informacijski dejavnosti. Organizirali bomo več informacijskih konferenc za članstvo DIS in druge zainteresirane. Obeleževali bomo dan izgnancev - 7. junij.

V okviru organizacijske dejavnosti bomo skrbeli za poravnavanje stroškov za najemnino in vzdrževanje poslovnih prostorov, elektriko, ogrevanje, poštno in telefonske stroške, fotokopiranje, potrošni material v administraciji, stroške za najem dvoran in stroške za delavca v administraciji.

Začeli bomo pridobivati podporne članke DIS, skladno z dopoljenim statutom Društva izgnancev Slovenije 1941-1945.

1. b. Socialni in zdravstveni programi

Evropski parlament je 7. julija 2011 sprejel sklep, da se leto 2012 razglasi za »Evropsko leto aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami«.

Cilji Evropskega leta aktivnega staranja so: poenostaviti oblikovanje kulture aktivnega staranja po Evropi na podlagi družbe za vse starosti, spodbujati solidarnost in sodelovanje med generacijami ob upoštevanju raznolikosti in enakosti med spoloma, oblikovati boljše prilagoditve za starejše ženske in moške, da se jim omogoči udeležba na trgu dela, boj proti revščini in socialni izključenosti.

Povprečna starost članov Društva izgnancev Slovenije je 78 let, zato so potrebe po organizirani pomoči na domu vse večje.

Potrebno bo še bolj organizirano sodelovanje s socialnimi in patronažnimi službami, Rdečim križem, Karitasom in gerontološkimi društvi.

Za razvoj oskrbovalnih programov in oblik pomoči ostarelim, osamelim, bolnim in invalidnim ter socialno ogroženim članom DIS na domu bomo razvijali oskrbovalne programe in usposabljali prostovoljce za tako delo.

1. c. Ohranjanje zgodovinskega izročila

Skoraj celotna dejavnost društva je posvečena ohranjanju zgodovinskega spomina in zbiranju spominov in pričevanj o genocidni okupaciji Slovenije med drugo svetovno vojno in izgonu Slovencev. V tem okviru bodo leta 2012 potekale naslednje aktivnosti:

- Sodelovanje s Krajevnimi in Območnimi organizacijami DIS pri organiziranju prireditev ob dnevu izgnancev v posameznih območjih.
- V okviru ohranjanja zgodovinskih dejstev in spomina na razkosanje in okupacijo Slovenije bodo organizirani tudi pohodi ob nemško-italijanski okupacijski meji, ob nemško-NDH okupacijski meji in pohodi po vaseh izgnanih Kozjancev.
- Nadaljnje zbiranje spominov in pričevanj ter slikovnega gradiva iz izgnanstva, za dopolnitev slovenskih pokrajinskih muzejev.
- Spodbujali bomo pisanje seminarjskih in drugih nalog o strahotah, ki sta jih povzročila fašizem in nacizem med drugo svetovno vojno.
- Nadaljevali bomo aktivnosti za dokončanje obnove dela zbirnega taborišča pri grajskih hlevih v Brestanici.

2. Mednarodna dejavnost DIS

Še naprej bomo pridobivali gradiva in slikovni material za širitev vsebine Muzeja izgnancev na gradu Rajhenburg s prikazom nacističnega in fašističnega nasilja nad Francozi, Poljaki, Čehi, Slovaki, Ukrajinci, Rusi, Belorusi, Srbi, Hrvati in drugimi evropskimi narodi.

Prizadevali si bomo, da bi Muzej slovenskih izgnancev na gradu Rajhenburg postopoma postal evropski muzej in da bi zbirko razširili še z nasiljem nad drugimi slovanskimi narodi.

Hranili bomo dokumentacijo Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920-1945 in razširili Informacijski center DIS.

Dalje bomo sodelovali s kraji izgnanstva in župani nemških mest, kjer še niso urejeni grobovi slovenskih izgnancev, in podpirali sprejemanje sporazumov o urejanju vojnih grobov tudi v Italijo, Poljsko, Srbijo in Hrvaško. Prizadevali si bomo, da bi postavili pomnik Slovencev, umrlih v nemških mestih Templin in Bad Sulza.

Razstavo o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi bomo odprli na avstrijskem Koroškem, na Slovaškem v Bratislavi in na Češkem v Pragi.

Sodelovali bomo z Zvezo slovenskih izseljencev v Celovcu in Krajevno organizacijo DIS v Zagrebu.

Sodelovali bomo na razpisu Evropske unije za pridobitev sredstev za publicistično in arhivsko dejavnost DIS, ohranjanje obeležij o deportacijah in za Informacijski center DIS ter obnovo zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici.

Sodelovali bomo s Kuratorijem v Berlinu v zvezi z možnostjo sofinanciranja oskrbovalnih programov na domu za ostarele in onemogle žrtve nacizma in fašizma.

3. Publicistična in založniška dejavnost ter izdajanje Vestnika DIS

Priprava in tisk petih izvodov društvenega glasila Vestnik DIS.

Izdaja in založba knjige z elaborati in gradivi, ki so bili osnova za uveljavljanje pravic izgnancev, prisilnih delavcev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja.

Založba dopolnjenega ponatisa brošure o izgnancih, umrlih v izgnanstvu v letih 1941-1945.

Izdali smo zloženko o prikazu vsebine Informacijskega centra Društva izgnancev Slovenije 1941-1945.

4. Vzdrževanje in obnova zbirnega taborišča za izgon Slovencev v hlevih pri gradu v Brestanici

Nadaljnja obnova taborišča bo odvisna od višine pridobljenih sredstev preko razpisov za kulturnozgodovinske spomenike Ministrstva za kulturo RS in od prispevkov občin, ki so podpisale izjavo o nameri sodelovanja z DIS pri tej obnovi. V letu 2012 predvidevamo obnovo vsaj enega zgornjega prostora. Končanje obnove zgornjih prostorov načrtujemo za leto 2013.

Delegati Skupščine DIS so 29. 9. 2011 sprejeli vsebino programa DIS za leto 2012.

Sprejeli pa so tudi finančni načrt za ta program, ki je članstvu DIS na voljo na sedežih KO in OO DIS.

Še nekaj o programu dela v letu 2012

Z e v pismu dne 30. junija 2011 sem organizacijam DIS in članom organov Skupščine DIS pisala, naj sporočijo predloge za program skupnih akcij v letu 2012.

Prejeli smo zelo malo predlogov, pa še ti so že bili v programu.

Kot ste verjetno brali, v letu 2012 nimamo v programu neke večje prireditve DIS, bomo pa na primeren način obeležili 20. obletnico izhajanja Vestnika DIS. Krajevne in Območne organizacije pa tudi niso posredovale predloga, glede organizacije območnih prireditev ob dnevu izgnancev, 7. juniju.

Leto 2012 je Evropski parlament razglasil za »Evropsko leto aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami«.

Priporočam, da naj se Krajevne in Območne organizacije v letu 2012 v okviru tega programa seznanijo z zdravstvenimi in socialnimi težavami članov DIS in razvijejo oblike pomoči na domu. Treba je več obiskov članov, več pogovorov za pomoč potrebnim. Vsega, kar človek potrebuje, ko je v stiski, ne opravijo upokojenska društva, patronaža, RK, Karitas.

Starejši osamljeni ljudje se želijo pogovarjati z ljudmi, ki so doživljali isto usodo in izkusili trpljenje na lastni koži.

Dobili smo nekaj pobud, da bi se poleg izletov namenjalo več pozornosti tistim, ki na te izlete ne morejo več hoditi, nekateri zaradi bolezni in invalidnosti ne morejo hoditi niti na občne zборе. Tem naj gre vsa pozornost.

Kaže se potreba, da se morajo Krajevne in Območne organizacije finančno okrepiti, da bodo lahko nudile potrebno pomoč članom. Treba je pridobivati sponzorje, treba se je javljati na vsakoletne razpise občin. Nekateri Krajevne in Območne organizacije ste pri tem zelo uspešne. To vidim po pogodbah, ki prihajajo in jih podpisujem v imenu Krajevnih in Območnih organizacij DIS.

Na Skupščini DIS sem predlagala dogovor, ki je bil sprejet, da bi zbirali sredstva s podpornimi člani DIS. Celotno logistiko te nove oblike pridobivanja sredstev bomo pripravili v organih DIS. Predpisali bi enotno višino prispevka, ki ne bi bil majhen, izdelali bi zanje izkaznice, naredili zloženko, s katero bi jih motivirali.

Glede članarine DIS in prispevka za Vestnik DIS bo ostalo vse enako tudi za leto 2012 - 8 evrov članarina in prispevek za Vestnik za vse leto 5 evrov.

Vlada RS se v minulem mandatu vprašanju vojnih odškodnin ni lotevala, ker so njeni pravniki trdili, da ni nobene pravne podlage za povračilo premoženjske škode. Tako stališče bo treba v letu 2012 ponovno zavračati in novo vlado in novi parlament seznaniti, kaj je bilo doslej že sklenjeno in kakšni argumenti so na voljo, da se to vprašanje končno reši. Poleg tega je 21. 9. 2010 samo 28 poslancev glasovalo za predlog, da se zadolži vlado RS za izterjavo vojne škode od Nemčije.

Na Skupščini Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 29. septembra 2011 je bilo poudarjeno, da če ne bomo imeli v novem DZ kakšnega poslanca, ki se bo ukvarjal tudi s to problematiko, ne bo nič s poplačilom gmotne škode. Pozvani so bili vsi delegati Krajevnih in Območnih organizacij DIS, člani in članice DIS, naj se aktivirajo in vplivajo na čas, ki nas čaka po volitvah.

Opozorjeno je bilo s strani nekaterih delegatov, da imajo izgnanci in begunci sedaj usodo v svojih rokah.

Delegati so si po seji Skupščine DIS lahko ogledali Informacijski center DIS, ki se nahaja v Ljubljani, Linhartova 13.

Seznani so se lahko z gradivom in dokumentacijo, ki je nastajala za uveljavitev statusa in pravic slovenskih izgnancev, prisilnih delavcev, beguncev in drugih civilnih žrtev vojnega nasilja.

. Informacije . Informacije . Informacije .

Zlata plaketa Ivici Žnidaršič

Občina Sevnica je, na predlog Krajevnih organizacij DIS Šentjanž, Krmelj, Boštanj in Sevnica, ob občinskem prazniku Občine Sevnica 11. novembra 2011 podelila Ivici Žnidaršič za dolgoletno humano in ustvarjalno delo ter skrb za urejanje pravic slovenskih izgnancev, prisilnih delavcev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja

zlato plaketo Občine Sevnica.

Plaketo ji je na svečani prireditvi izročil župan Občine Sevnica Srečko Ocvirk, obširno obrazložitev pa je podala Tanja Žibert, dipl. novinarka, iz kabineta župana.

Župan Občine Sevnica Srečko Ocvirk predaja zlato plaketo predsednici DIS Ivici Žnidaršič (11. 11. 2011)

Promocija knjige Tomaža Ogrisa Anisja, prisilna delavka na Koroškem

V Muzeju novejših zgodovine Slovenije je bila 6. decembra 2011 predstavitev knjige Anisja prisilna delavka na Koroškem, ki jo je po spominih svoje matere Ukrajinke, ki je ostala na Koroškem, napisal Tomaž Ogris.

Pozdravne besede v imenu Slovenske prosvetne zveze v Celovcu in Založbe Drava je imel dr. Janko Malle, nato pa so sledili pozdravni govori dr. Katje Širok, direktorice Muzeja novejših zgodovine, dr. Matjaža Kmecla, podpredsednika ZB, in Ivice Žnidaršič, predsednice DIS, ki je v govoru navzoče seznanila o prisilnem delu Slovencev in dolgoletni zapostavljenosti slovenskih izgnancev ter kako smo uveljavljali pravice in dosegli odškodnine za prisilno delo. Med drugim je dejala: »Čestitam avtorju knjige Tomažu Ogrisu in Založbi Drava za izjemno knjigo o prisilnem delu. Knjig o prisilnem delu med drugo svetovno vojno je zelo malo, ljudi – živih prič, ki so trpeli na prisilnem delu, pa je tudi vse manj. Zato sta vsak zapis in pričevanje o prisilnem delu dragocena.

Knjigo sem prebrala. Pritegnila me je podobnost z usodo slovenskih izgnancev, saj smo bili tudi mi izgnani z domov, med 45.000 Slovenci, izgnanimi na suženjsko delo v tretji rajh, sem bila tudi jaz.

Pri branju sem podoživljala svojo usodo in usodo 20.000 slovenskih otrok in mladostnikov v izgnanstvu in življenju v izgnanskih taboriščih in na prisilnem delu.

O prisilnem delu Slovencev v Avstriji in Nemčiji ne premoremo kakšne posebne knjige. Imamo pa popise, sezname prisilnih delavcev, umrlih in živih, z navedbami, kje in kaj so prisilno delali. Vso to dokumentacijo je zbralo Društvo izgnancev Slovenije.«

Maksimiljan Ferek

Nacisti načrtovali uničenje slovenskega naroda

Aprila 2012 bo minilo 70 let od izгона Slovencev tudi iz Avstrijske Koroške.

Prireditev ob 40. obletnici Društva civilnih invalidov vojn Slovenije Ljubljana

Dne 19. oktobra 2011 je imelo Društvo civilnih invalidov vojn Slovenije Ljubljana slavnostno skupščino ob praznovanju jubileja, ki so ga poimenovali »40 let skrbi za civilne invalide vojn«. Slavnostna skupščina je bila v Domu kulture v Kamniku.

Predsednik društva Zdravko Zore je govoril o 40-letni dejavnosti v skrbi za invalide. Udeležence je pozdravila tudi predsednica DIS, saj je bilo med njimi kar nekaj izgnancev, in navzoče informirala tudi o uspešnem povezovanju s sorodnimi društvi po Evropi.

20 let od ustanovitve prve Krajevne organizacije DIS v Sloveniji na Bučki

Po ustanovitvi DIS 9. 6. 1991 je bila na Bučki na Dolenjskem že 1. novembra 1991 ustanovljena prva Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije 1941-1945.

Na ustanovnem sestanku KO DIS Bučka so bili tudi izgnanci iz Studenca, zato je na Studencu pri Sevnici nastala druga Krajevna organizacija DIS Studenec.

Ob tem jubileju je predsednica KO DIS Bučka Silva Marjetič 29. oktobra 2011 sklicala občni zbor članov DIS z Bučke in okoliških vasi Močvirje, Dolenje in Gorenje Radulje, Štrit, Dule, Zaboršt, Jarčji Vrh in Jerman Vrh.

Na zboru je podala pregled 20-letnega delovanja DIS in KO DIS Bučka ter govorila o večjih zborovanjih na Bučki, ki so bistveno vplivala na uveljavljanje pravic slovenskih izgnancev, beguncev, prisilnih delavcev, ukradenih otrok, taboriščnikov koncentracijskih taborišč, vojnih ujetnikov in drugih žrtev vojne.

Ob tem se je zadržala pri zborovanju 15. novembra 1992, ko je prišel na Bučko tedanji predsednik parlamenta dr. France Bučar. Naša rojakinja Ivica Žnidaršič je na tem zborovanju v daljšem referatu seznanila predsednika parlamenta z zahtevami po uveljavitvi statusa in pravic slovenskih izgnancev in beguncev.

Oba referata in druge pobude ter uveljavljene pravice so objavljeni v knjigi »Bučka skozi čas in uveljavljanje pravic«, ki bi jo morali izgnanci bolj poznati, saj se mnogi ne zavedajo, kakšni napori so bili potrebni, da uživamo pravice in da smo si z osebnimi odškodninami izboljšali življenjski standard.

Predsednica KO DIS Silva Marjetič je govorila tudi o pomembnem delu, ki ga je v Državnem zboru RS opravljal rojak mag. Franc Žnidaršič. Ko se je leta 2001 razpravljalo o zakonu o plačilu odškodnin za fizično in psihično trpljenje ter umrle starše, je šel v Državnem zboru RS kar 16-krat na govorniški oder braniti naš zakon. Tega ni nikoli naredil noben drug poslanec. Pomembno je, da mag. Franc Žnidaršič večkrat postavlja v DZ tudi vprašanja o urejanju vprašanj odškodnin za gmotno

škodo in izterjavo vojne škode od Nemčije. Ko je bila nedavno v Sloveniji na obisku nemška kanclerka Angela Merkel, je bil edini, ki je opozoril predsednika vlade RS, naj vprašanje vojne škode zastavi nemški kanclerki.

Edino Demokratična stranka dela (DSD), ki jo je naš rojak mag. Franc Žnidaršič ustanovil avgusta 2010, je sklicala celo tiskovno konferenco o tem, da je nemški kanclerki treba postaviti vprašanje o vojni škodi.

Tudi predsednica DIS je poslala predlog predsedniku Medresorske komisije vlade RS za obravnavo vojne škode pobudo in zahtevo, da se nemško kanclerko, ko bo v Sloveniji, opozori, kaj nam je Nemčija dolžna. Kje pa so bili vsi drugi!?

Ko je Silva Marjetič govorila o delu, ki so ga za žrtve vojnega nasilja opravili krajanje Bučke, ni mogla mimo Zdenke Kaplan in njenih velikih zaslug pri uveljavljanju odškodnin za prisilno delo po nemškem in avstrijskem zakonu. Pregledala je več kot 10.000 vlog slovenskih prisilnih delavcev in jih po potrebi tudi dopolnila, zato je bilo zelo malo vlog zavrnjenih.

Pri prireditvah, ki jih je organizirala KO DIS Bučka, pa so aktivno sodelovali vse organizacije in društva ter Krajevna skupnost Bučka.

Predsednica DIS Ivica Žnidaršič se je zahvalila za vso pomoč in aktivno delo KO DIS Bučka in vseh organiziranih dejavnikov znotraj Krajevne skupnosti Bučka. Ob tem je KO DIS Bučka podelila spominsko listino ob 70. obletnici izгона in 20-letnem delovanju DIS kot spodbudo za nadaljnje delo pri razvoju vseh oblik solidarnosti, človečnosti in medsebojne pomoči med člani in svojci.

Na občnem zboru so bili navzoči tudi župan Občine Škocjan Jože Kapler, poslanec DZ krajan mag. Franc Žnidaršič, predsednik Krajevne skupnosti Bučka in podžupan Občine Škocjan Alojz Hočvar, predsednik KO DIS Studenec Peter Rupar in predsednica KO DIS Raka Anica Žabkar.

U. M.

Delovno predsedstvo na Občnem zboru KO DIS Bučka 29. 10. 2011 (foto: U. Marjetič)

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Zbor članov KO DIS Ljubljana Moste-Polje in KO DIS Ljubljana Center

Mag. Franc Žnidaršič, izgnanec in poslanec DZ, govori navzočim izgnancem na občnem zboru KO DIS Ljubljana Moste-Polje in Ljubljana Center (25. 11. 2011) (foto: Marjana Vidmar)

KO DIS Ljubljana Center in Ljubljana Moste-Polje sta 25. 11. 2011 skupaj organizirali občni zbor. Med nami smo toplo pozdravili predsednico DIS Ivico Žnidaršič, poslanca v DZ in predsednika Demokratične stranke dela (DSD) mag. Franca Žnidaršiča, predsednike KO DIS iz Ljubljane ter kandidatki DSD na bližajočih se volitvah. DSD je edina stranka, ki je v svoj program vključila že dolgoletno

zahtevo žrtev vojnega nasilja za izterjavo vojne škode od Nemčije.

Predsednici KO DIS Ljubljana Moste-Polje in Center Hilda Marc in Olga Kamenov sta podali poročilo o delu v minulem letu in predstavili program za leto 2012. Posebna pozornost bo v letu 2012 namenjena skrbi za osamele in bolne člane DIS.

Hilda Marc

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Ljubljana Moste-Polje in Ljubljana Center 25. 11. 2011. Od leve proti desni: Martin Podlesnik, Hilda Marc, Olga Kamenov in Marica Vehovec

Srečanje izgnancev v Bistrici ob Sotli

Izgnanci v Bistrici ob Sotli praznujemo kot svoj praznik 22. november, to je dan, ko je bila večina krajanov izgnanih.

Tudi letos, ob 70-letnici izгона, smo v mislih podoživljali tiste dogodke. Starejši se še živo spominjamo, kako smo v procesiji hodili od rajhenburških hlevov proti železniški postaji, od koder so nas potem v živinskih vagonih odpeljali v razna taborišča po nemških pokrajinah.

Vso to trpljenje se ne da pozabiti, zato ta del naše zgodovine prenašamo na vnuke.

Vesel sem, da je župan Franjo Debelak, sin staršev, ki so to kalvarijo doživeli, v svojem govoru dejal, da nismo pozabili, da smo v izgnanstvu in tudi po vrnitvi izgnanci bili za marsikaj prikrajšani. Temu

sta pritrdila tudi predsednika sosednih KO Ivan Babič iz Polja-Buč in Rok Kržan iz Bizeljskega. Predsednica DU Marija Bavdek, Emilija Šterlek, predsednica RK, in domači župnik Damjan Kejžar so nam zaželeli vse dobro v prihodnjem letu.

Seveda pa nismo pozabili na naši članci, ki sta v tistih dneh praznovali rojstna dneva. Dobili sta šopka rož, Jožefa Černelč za 97 let in Antonija Mošet za 90 let. Še enkrat iskrene čestitke obema!

Po končani pogostitvi smo se v prijetnem vzdušju razšli z željo, da se drugo leto zopet srečamo, če nam bo zdravje še služilo.

Franc Omerzu, predsednik KO DIS Bistrica ob Sotli

Občni zbor KO DIS Zagorje ob Savi

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Zagorje (23. 11. 2011) (Foto: A. Hončič)

Člani KO DIS Zagorje ob Savi smo se 23. 11. 2011 zbrali na letnem občnem zboru. Občni zbor se je začel s kulturnim programom, ki so ga izvedli učenci Glasbene šole Zagorje.

Zbora so se udeležili: izganke, izgnanci, begunci, pregnanci, ukradeni otroci in svojci umrlih. Prišli so tudi va-bljeni predsedniki KO DIS iz sosednjih občin ter predstavniki društev in organizacij v kraju. Prisotna sta bila tudi novinar in snemalec lokalne televizije. Veseli smo bili, da se je zbora udeležila predsednica DIS Ivica Žnidaršič. Svojo udeležbo je opravičil poslanec DZ RS mag. Franc Žnidaršič.

Marjeta Pešec, predsednica KO DIS Zagorje, je podala poročilo o delu in aktivnostih, ki so se jih udeležili člani te KO v preteklem letu. V govoru pa je poudarila zasluge, ki jih imata mag. Franc Žnidaršič in DIS s predsednico Ivico Žnidaršič.

Prav njima se imamo izgnanci zahvaliti za sprejetje zakona o žrtvah vojnega nasilja in še za veliko drugih ugodnosti, še vedno pa ni sprejet zakon o povračilu vojne škode, nastale med drugo svetovno vojno. Mag. Franc Žnidaršič, poslanec in edini izgnanec med poslanci v DZ, je ustanovil novo stranko DSD (Demokratična stranka dela), ki ima v svojem programu tudi zahtevo za povračilo vojne škode od Nemčije.

Ivica Žnidaršič nas je seznanila z nekaterimi aktualnimi dogodki, kot je obeleževanje 70. obletnice izгона in 20. obletnice delovanja DIS. Poudarila je tudi, da naj bi vlada RS končno začela pogajanja z ZR Nemčijo za povrnitev vojne škode, da bi tako Republika Slovenija lažje poravnala odškodnine za gmotno škodo upravičencem.

Občni zbor smo zaključili ob 19. uri.

Majda Skrinjar

Iz KO DIS Velenje

Del udeležencev razširjene seje odbora KO DIS Velenje (3. 11. 2011)

Dne 3. novembra 2011 se je sestel odbor Krajevne organizacije DIS Velenje. Predsednik KO DIS Viktor Kotar je na sejo povabil tudi predsednico DIS Ivico Žnidaršič, ki se je sestanka tudi udeležila.

Vsebina sestanka je bila obravnava nalog Krajevnih in Območnih organizacij DIS po Skupščini DIS, ki je bila v Ljubljani 29. septembra letos. Strinjali so se s sklepi Skupščine DIS, da je treba vložiti vse napore, da se ohranijo dosežene pravice in doseže tudi poplačilo gmotne škode. Pohvalili so delovanje Društva izgnancev Slovenije, ki skrbi za dobro informiranost članstva ne le z Vestnikom DIS, ampak tudi neposredno s stiki s člani na občnih

zborih in sestankih odborov KO DIS.

Zahvalili so se za objavo pisma v Vestniku DIS, ki ga je poslanec mag. Franc Žnidaršič poslal predsedniku vlade v zvezi z zahtevo po vojni odškodnini od Nemčije in zahtevo, da se to vprašanje postavi nemški kanclerki Angeli Merkel ob obisku v Sloveniji.

O aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih pa je udeležencem govoril član Izvršnega odbora DIS Maksimiljan Ferek.

Na koncu sestanka je predsednica DIS podelila KO DIS Velenje jubilejno listino DIS.

Viktor Kotar, predsednik KO DIS Velenje

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Razširjen sestanek odbora KO DIS Škofja Loka

Del udeležencev razširjene seje odbora KO DIS Škofja Loka (20. 10. 2011)

Ne 20. oktobra 2011 je v. d. predsednice KO DIS Škofja Loka sklicala razširjeni sestanek odbora KO DIS.

Na sestanek so povabili tudi poslance izgnanca mag. Franca Žnidaršiča, ker so želeli dobiti informacijo, kdo je glasoval proti njegovemu predlogu, da bi Državni zbor RS na posebni seji razpravljal o zahtevah do Nemčije za poplačilo vojne škode. Mag. Franc Žnidaršič je udeležence seznanil tudi z drugimi vprašanji,

pomembnimi za ohranjanje že doseženih pravic in pripravo zakona o gmotni škodi.

Udeleženci so bili zelo zadovoljni, da se je mag. Franc Žnidaršič odzval vabilu in prijeto popestril sestanek. Zaželeli so mu dober uspeh na volitvah, saj bi bilo to pomembno za vse žrtve vojnega nasilja, za upokoјence, delavce, brezposelne in mladino.

Jožica Kovič,

v. d. predsednice KO DIS Škofja Loka

Iz KO DIS Kočevje

KO DIS ima 58 članov, ki prejemajo Vestnik, članarino pa je v letu 2011 plačalo 72 članov. V domu starostnikov imamo 3 člane, katerih zdravje je še kar zadovoljivo, vsi pa imajo svojce, ki jih obiskujejo. Tudi člani odbora jih občasno obiščemo ali kontaktiramo s svojci. Tudi ostali člani so še kar dobrega zdravja, primerno letom. Imamo članico, ki bo 27. 4. 2012 praznovala 90 let, 6 članov je krepko preko 80 let, vsi ostali člani pa so stari okrog 70 let. Največkrat se s člani vidimo ob pobjanju članarine in na prireditvah ob dnevu izgnancev ali izletih.

Da KO DIS Kočevje lahko pobira članarino in prispevek za Vestnik, nam dobrovoljno ZB Kočevje odstopi svoje prostore na Ljubljanski cesti 7 v Kočevju. Na vratih te pisarne je nalepka s tel. št. 031-334-389 predsednice Veronike Kljun. Če bi kdo kakoli potreboval, ima tudi vsak član to tel. številko na svojem domu. Dežurstva v pisarni se niso obnesla, že dolgo ni bilo obiska, zato smo ga ukinili.

Lep pozdrav vsem skupaj!

Veronika Kljun,

predsednica KO DIS Kočevje

Zbor Krajevne organizacije Trbovlje

Občni zbor KO DIS Trbovlje 28. 11. 2011

Krajevena organizacija Trbovlje je imela 28. novembra ob 13. uri svoj letni zbor. Zbora se je udeležilo 79 članov. Prisotne so bile tudi predsednica Društva izgnancev Slovenije prof. Ivica Žnidaršič, podžupanja Občine Trbovlje Barbara Žgajner Tavš, z Upravne enote pa Milena Gole. Zboru so prisostvovali tudi predsedniki sosednjih krajevnih organizacij, kakor vsako leto. Goste je pozdravila predsednica krajevne organizacije Ljudmila Tolar. Sprejeli so dnevni red. Nato je predsednica dala besedo Ivici Žnidaršič,

ki je navzoče pozdravila z nekaj besedami, nato je sledil pozdrav podžupanje Trbovelj Barbare Žgajner Tavš, Milena Gole z Upravne enote pa je povedala, koliko je še živih žrtev vojnega nasilja.

Zbor se je odvijal po ustaljenem redu. Po zboru so se člani društva pozdravljali med sabo, harmonikar Iztok pa je zaigral nekaj slovenskih narodnih. Zbor imamo vsako leto v veliki dvorani občine Trbovlje, za kar smo občini zelo hvaležni.

L. J. T.

Srečanje pevcev in godcev na Dolah pri Litiji

Obujanje spominov na izgnanstvo in begunstvo na srečanju pevcev in godcev na Dolah pri Litiji ob 70. obletnici izгона Slovencev. Od leve proti desni: Stane Kmetič, Justi Mrak in Mirko Zavrl.

Člani Pevske skupine Izgnanci (KUD Dole) smo tudi letos v dvorani Farnega doma na Dolah organizirali srečanje pevcev in godcev. Tokrat je bilo posvečeno spomenu na izgon naših krajanov pred 70 leti. Poleg gostiteljev, domačega zbora Zlati žarek in mladih godcev je nastopila še zabavna skupina godcev in pevcev Raški čbularji z Rake pri Krškem.

Ob primernih pesmih in recitacijah smo se spomnili tragičnih dogodkov izpred 70 let, ko so nacisti izgnali vse prebivalstvo s tega območja. Žalostno zgodbo Slovencev med drugo svetovno vojno smo podkrepili s pričevanjem Justi Mrak, ki je bila izgnana v Nemčijo, in Mirka Zavrla, ki je vojno

preživel na italijanskem okupiranem ozemlju na območju Gabrovke.

Predsednica DIS pa je navzoče seznanila z 20-letno dejavnostjo DIS in doseženimi pravicami. Pri tem je povedala, da je pri uveljavljanju zakonov za uveljavljanje pravic izgnancev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja ogromno prispeval izgnanec poslanec mag. Franc Žnidaršič.

Prisotne je pozdravil tudi Gvido Kres, predstavnik SLS.

Prireditev je bila izvedena s sofinanciranjem Občine Litija in KO DIS Dole pri Litiji.

Stane Kmetič

Občni zbor KO DIS Cerknica Logatec

V KO DIS Cerknica - Logatec smo imeli 12. novembra 2011 sestanek s člani DIS. Sestanka se je udeležil tudi član Izvršnega odbora DIS Maksimiljan Ferek. Namen sestanka je bil seznaniti člane o dogodkih, ki so vsebinsko vezani na članstvo.

Letos obeležujemo dvajsetletnico delovanja DIS.

Še vedno je odprto vprašanje poravnave materialne škode.

Predsednik KO DIS je informiral prisotne tudi s trenutnimi dogodki v državi, predvsem pa s stanjem v gospodarstvu in predčasnimi volitvami.

Državo je namreč zajela gospodarska kriza, saj je šlo mnogo podjetij v stečaj, kar je pripeljalo tudi do več kot 110.000 brezposelnih.

Peščica ljudi v državi pa neupravičeno bogati in si prisvajajo premoženje.

Dnevno se v državi srečujemo z različnimi aferami, korupcijo, ki se vpleta v vse sloje družbe in v vse oblike javnega upravljanja.

Sodstvo dokaj neuspešno, predvsem pa prepočasi preganja razne oblike kriminala v državi, oškodovani delavci in drugi pa so prepuščeni milosti in nemilosti pohlepne kapitala.

Ob tem se srečujemo še z veliko krizo moralnih, etičnih vrednot in smo priče neupoštevovanja osnovnih človekovih pravic.

Velika napaka je, da so prepričali sprejete pokojninskega zakona, kar bomo čutili vsi upokoјenci in Slovenija že ima zaradi tega veliko škodo.

Kako naprej? Kaj storiti? Maksimiljan Ferek je v svoji razpravi dejal: »Preprečiti moramo, da bi drugi odločali o naši usodi.«

Pred nami so predčasne volitve. Izbrati moramo tiste, ki bodo uživali naše zaupanje in se borili za naše pravice, pravice delavcev in upokoјencev, skratka vseh državljanov.

Predstavljena nam je bila tudi novoustanovljena Demokratična stranka dela, ki jo je ustanovil izgnanec mag. Franc Žnidaršič.

Edino ta stranka ima v programu tudi izterjavo vojne škode od Nemčije, da bi nam slovenska država lažje povrnila tudi gmotno škodo, nastalo med drugo svetovno vojno.

Na predčasnih volitvah se bo vsak sam odločil, komu zaupa, da bo s svojim delom omogočil boljši jutri in človeka vredno življenje.

Valentin Cimprič,

predsednik KO DIS Cerknica-Logatec

Prireditev na Bizeljskem

Ravnateljica Osnovne šole Bizeljsko Metka Kržan, predsednik KO DIS Bizeljsko Rok Kržan in predsednik Krajevne skupnosti Bizeljsko Franc Kelher so 11. novembra 2011 organizirali prireditev ob 70. obletnici izгона in izdaji zbornika »3011 jih je šlo« s spomini na otroštvo in izgnanstvo.

V kulturnem programu so nastopali učenci in krajanj.

Prireditev je bila dobro obiskana.

Slavnostna govornica je bila dr. Maca Jogan.

Pohvale Društva izgnancev Slovenije pa so prejeli: Rok Kržan, Krajevna skupnost Bizeljsko, Jelka Plevel, Vilko Urek, Ljudski pevci Bizeljsko, Moški pevski zbor Bizeljsko, Marica Jazbec, Barbara Putrih, Jože Zagmajster in Stane Benkovič.

Priznanje pa sta prejeli Maca Jogan in Osnovna šola Bizeljsko.

Po prireditvi sta sledila klepet in druženje.

Jubileji . Jubileji . Izleti . Izleti .

Marija Titovšek je praznovala 90 let

Obiskali smo našo dolgoletno članico Marijo Titovšek iz Žebnika, ki je 23. 9. 2011 praznovala svoj devetdeseti rojstni dan. Našega obiska je bila zelo vesela. Sedela je pri oknu in pletla nogavice. Dela pa še veliko različnih ročnih del. Živi v svoji hiši, ki sta jo s pokojnim možem s trudem zgradila. Mož je hodil v tovarno papirja, ona pa je z malim otrokom hodila delat na kmetijo svojih staršev. Ima tri sinove. Mlajši sin Dolfi stanuje pri njej in skrbi zanjo. Najbolj jo razveseljujejo obiski vnukov. Jubilatki smo zaželeli vse lepo.

Marija Titovšek, 90-letnica

Amalija Ahlin – 90-letnica

Članica Krajevne organizacije DIS Novo mesto Amalija Ahlin je 4. novembra 2011 proslavljala 90 let. Kljub visoki starosti še vedno skrbi zase in sodeluje pri aktivnostih KO DIS.

Predsednica KO DIS Novo mesto Zdenka Kaplan jo je obiskala s šopkom vrtnic in sladkarijami ter ji podarila nekaj knjig in brošur Društva izgnancev Slovenije.

Amalija Ahlin, 90-letnica

Obisk pri Fani Rodič

Fani Rodič izhaja iz ene tistih nesrečnih družin, ki so morale pobegniti od doma, da niso bili pregnani v Nemčijo. Pravi, da se še dobro spominja svoje mame, kako je bila vedno vsa objokana, ko je vsako jutro pogledala preko Save v hrib, kjer je bil njihov dom. Težko verjame, da je dočakala 90. rojstni dan. Ima dve hčerki, dve vnukinji in enega vnuka, ki ji lepšajo jesenske dneve. Med tednom jim še kuha kosilo, a za konec tedna je pa ona povabljenana nanj. Ko smo jo obiskali s KO DIS, je bila v svoji sobici obkrožena s sosedovimi deklety in fantom, med katerimi je zelo priljubljena. Po prisrčnem pogovoru smo ji zaželeli še veliko lepih dni.

Fani Rodič, 90-letnica

Sporočila članstvu DIS o času dežurstev v Krajevnih in Območnih organizacijah DIS

KO DIS Ljubljana Center:

Vsak prvi ponedeljek v mesecu od 17.00 do 19.00, v prostorih Četrtna skupnosti Ljubljana Center, Štefanova 9.

KO DIS Jesenice:

Vsako sredo od 9. do 11. ure, v prostorih Zveze borcev, Titova 78/a.

Telefon v pisarni: 045 860 226.

Telefonska št. predsednice Slave Biček: 045 860 316, GSM: 031 564 850.

KO DIS Laško:

Vsako prvo in tretjo sredo v mesecu od 9. do 11. ure, v pisarni ZB Laško, Trubarjeva 3.

Telefon predsednika Hinka Wimmra 03 5731 396, Podgora 16, Laško.

KO DIS Zagorje ob Savi:

Uradne ure vsako sredo od 13. do 15. ure in po telefonu 03 5666 008.

Telefon predsednice Marjete Pešec: 031 480 809, 03 5661 847.

KO DIS Ljutomer:

Ob sredah od 8. do 10. ure ali na GSM 041 929 598. Predsednik Stanislav Podlogar.

KO DIS Maribor Pobrežje-Tezno:

Vsak prvi delovni ponedeljek v mesecu, v prostorih Mestne četrti Draga Kobala, Kosovelova 11, 2000 Maribor.

Za informacije po telefonu pa so dosegljivi naslednji člani:

Davorin Zdovc – tel. 02/ 4711 055

Vilma Giber – tel. 02/ 4613 931

Majda Ferletič – tel. 02/ 4712 762

Stane Demšič – 041 949 303

KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik:

Vsak prvi in tretji četrtek v mesecu od 15. do 17. ure, na sedežu KO DIS Tbilisjska 22a, Ljubljana.

Predsednik Anton Naroglav, telefon 041 583 925, e-pošta: anton.naroglav@gmail.com.

Tajnica Marija Kuhar, telefon 041 863 369.

Blagajničarka Jožica Setnikar, telefon 041 828 541.

KO DIS Ptuj:

Vsak drugi četrtek od 10. do 11. ure.

Telefon: 02 7715 281.

Predsednica: Marija Gnilšek
Tajnik: Franc Simonič

Jesenski izlet KO DIS Bežigrad

Naša organizatorica Fani Potočnik skrbno načrtuje izlete za naše člane. V začetku novembra smo se odpravili v Vipavsko dolino.

V Vipavi smo si na osrednjem trgu ogledali nekaj izvirov reke Vipave ter vzorno urejeno okolico Škofjske gimnazije in baročno zunanost Lanthierijevega dvorca. Prijazna vodička nam je prikazala, kako so nekdanj gradili hiše, da so bile čim bolj funkcionalne. Na koncu pa nas je odpeljala na pokopališče, kjer smo videli dva staroegiptovska sarkofaga.

Šofer nas je pripeljal na Skalnico, ki se danes imenuje Sveta Gora, kjer stoji Marijina božjepotna cerkev. Ogledali smo si

njeno notranjost in posebej občudovali zanimivo poslikana okna.

Najbolj pa se nam je vtisnil v spomin kostanjeviški frančiškanski samostan, kjer so pokopani zadnji francoski kralji Bourboni. Vodička nas je peljala tudi v knjižnico z dragocenimi knjigami, med drugimi smo videli tudi Bohoričevo slovnico. Sprehodili smo se tudi po vrtu, kjer so odcvetale znamenite vrtnice burbonke. Izlet ni bil naporen, saj je ostalo dovolj energije za pesmi, ki so se na poti domov razlegale po avtobusu.

Vera Pleiweiss

KO DIS Globoko – Pišce po komemoraciji še na izlet

Občinski praznik Občine Brežice je bil 28. oktobra 2011. V luči tega praznika so v občini razne prireditve. Ob številnih pridobitvah in odprtih je zelo velik poudarek dan spominom na čase, ko se je uprla Jugoslavija daleč premočnemu okupatorju.

Iznanci KO DIS Globoko – Pišce smo se na ta dan poklonili, kakor vsako leto, pred spomenikom padlih in se ob tem spomnili tistih, ki so z življenjem plačali našo svobodo, kakor tistih, ki so za posledicami krutih časov že odšli od nas.

Naša predsednica Milka je – neutrudna kot vedno – poskrbela za še en lep izlet.

Po komemoraciji smo se odpeljali na Kozjansko, kjer smo si v Slovenskih Konjicah ogledali zeliščno lekarno v dvorcu Trebnik. Temu je sledil še ogled Žičke kartuzije, kjer smo se seznanili z načinom življenja patrov, ki so z za takratne čase visoko pismenostjo obogatili slovensko zgodovino.

Tretji del dneva smo zaključili v gostišču, kjer smo se ob dobrem kosilu in kapljici sprostiti in prijetno družili.

Jože Bračun,
DIS Globoko – Pišce

Iznanci pri Jakobu in Stanetu

V letnem programu KO DIS Žalec, ki združuje člane petih občin v Savinjski dolini, je tudi izlet z ogledom spominskega obeležja, ki je tesno povezano z obdobjem 2. svetovne vojne. Letošnji izlet sredi oktobra je bil še posebej skrbno pripravljen, da se je zanj takoj prijavilo potnikov za poln avtobus. Organizatorji se pri pripravi izleta potrudijo, da je primeren za ljudi v visoki starosti.

Tudi letošnji izlet, ki ga je vodil podpredsednik Branko Hriberšek, se je začel v Žalcu, prvi večji postanek pa je bil v Smedniku, ki ga je predstavil domači vodnik Nejc Smole. Sledila sta ogleda rojstne hiše velikega slovenskega rodoljuba, duhovnika, skladatelja in pesnika Jakoba Aljaža v Zavrhu ter rojstne hiše narodnega heroja, komandanta Glavnega štaba Franca Rozmana – Staneta v Pirničah. Prijazno nas je sprejela in povedala več zanimivosti o življenju Franca Rozmana – Staneta njegova sorodnica Marija

Rozman, ki s svojimi tudi skrbi za rojstno hišo ter muzejsko zbirko.

V lepem jesenskem vremenu so izletniki nadaljevali pot v Kranj, kjer je za vse bilo veliko doživetje ogled znamenitih rovov pod starim Kranjem v dolžini 1300 metrov in širini dveh metrov. Rovi so med 2. svetovno vojno služili tudi kot zaklonišče pred napadi sovražnika, danes pa jih Kranjčani izkoriščajo v turistične namene.

Zadnja postaja je bilo Brdo pri Kranju z ogledom konferenčne dvorane, ki je doživela svoj krst ob predsedovanju Slovenije Evropski skupnosti. Izletniki iz Savinjske doline so bili še posebej ponosni na tri velike slike v avli pred konferenčno dvorano, ki jih je narisal umetnik iz Zabuokovice pri Grižah, Rudi Španzl.

Zaključek prijetnega izleta se je končal s petjem partizanskih in narodnih pesmi.

Tone Vrabl

Popravek in opravičilo

V Vestniku DIS št. 91 je bilo na strani 7, pod sliko o razstavi publikacij DIS, napačno napisano ime gospoda Božiča. Pravilno se njegovo ime glasi Lojze Božič.

KO DIS Novo mesto:

Vsak prvi ponedeljek v mesecu od 9. do 11. ure, Rozmanova 10, Novo mesto.

Predsednica Zdenka Kaplan, tel. 031 589 117.

KO DIS Brežice:

Vsak ponedeljek od 8. do 10. ure, v prostorih Občine Brežice, telefon 07/ 496 18 49.

Predsednica: Emilija Držanič, tel. 040 759 952.

Tajnica: Rezika Bogovič, tel. 041 321 724.

KO DIS Sevnica:

Vsako prvo sredo v mesecu od 9. do 10. ure na sedežu KO DIS Prvomajska 15a, Sevnica (Športni dom Sevnica).

Predsednik: Vincenc Zalezina, Orešje nad Sevnico 27a, telefon 07/ 8188 020.

KO DIS Zagreb:

Vsak drugi in četrty četrtek v mesecu.

Predsednik: Alojz Kramar, GSM: 095 851 3361

Blagajničarka: Jozefa Bogolin, tel. 01/ 6671 148

IZVRŠNI ODBOR DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

Predsednica:

Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednika:

Janez Komljanec, Slovenj Gradec
Albin Pražnikar, Izlake

Člani:

Ivan Babič, Buče
Stanislava Biček, Jesenice
Emilija Držanič, Brežice
Maksimilijan Ferek, Ljubljana
Sabina Godnič, Komen
Tomaž Hočvar, Koper
dr. Milan Jazbec, Ljubljana
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Marjan Košak, Slovenske Konjice
Ana Pirc, Leskovec pri Krškem
Martin Podlesnik, Ljubljana
Alojz Rupar, Boštanj
Jožica Stezinar, Čatež ob Savi
Marijan Špegelj, Muta
Anka Tominšek, Ljubljana
Franc Vidmar, Žalec
Davorin Zdovc, Maribor
Marija Žnidar, Kamnik

NADZORNI ODBOR

Mira Zalar, Maribor - predsednica
Veronika Kljun, Stara Cerkev
Karel Levak, Artiče

ČASTNO RAZSODIŠČE

Jože Križančič, Ptuj - predsednik
Janez Blas, Sevnica
Olga Kamenov, Ljubljana
Jožef Pograjec, Polšnik
Štefanija Žalec, Ljubljana

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:

Ivica Žnidaršič

Odgovorni urednik:

Jože Križančič

Lektorica:

Alenka Lokar Blatnik

Tisk:

Tiskarna Skušek

Naslov:

Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Linhartova c. 13
telefon: 01 - 434 48 80
telefaks: 01 - 434 48 80
email: drustvoizgnancev@siol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:

02222-0010570920
Nova Ljubljanska banka

Umrlí člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti	KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Bizeljsko			KO DIS Ljutomer		
Jožefa GOLOBIČ	13.03.1914	01.12.2011	Ivan JUG	07.02.1927	13.06.2011
Jožefa ILJAŽ	30.06.1914	23.11.2011	Terezija KOSI	15.10.1928	29.10.2011
Anton LIPEJ	04.07.1927	23.09.2011	Marjeta PREBIL	13.04.1925	04.04.2011
KO DIS Bled			KO DIS Maribor Rotovž-Pesnica		
Jerca ŽVEGELJ	25.03.1930	08.04.2011	Hiacinta CAFNIK	24.09.1926	05.2011
KO DIS Boštanj			Franc FLUHER	08.08.1934	05.07.2010
Marija KOZINC	09.03.1936	03.10.2011	Jože KEGL	06.05.1925	23.07.2011
KO DIS Branik			Ignac LEDINEK	15.04.1934	26.04.2011
Robert LIČEN	14.08.1940	17.11.2011	Marija MARCHETTI	-	26.01.2010
KO DIS Cerklje ob Krki			Ladislav MOHOR	19.05.1920	05.02.2011
Rozalija BENČIN	05.10.1921	01.09.2011	Božena SLUGA	16.11.1923	25.01.2011
Alojz HORŽEN	06.09.1941	05.10.2011	Nada SOSIČ	28.08.1937	01.07.2011
Nada JUREČIČ	13.02.1932	23.10.2011	Vida ŠKRBEČ	10.04.1933	14.12.2010
Miha PAVLOVIČ	15.10.1938	25.09.2011	Franjo TERNOVŠEK	28.12.1920	24.07.2011
KO DIS Čatež ob Savi			Justina TOMAŽIN	06.11.1930	03.2011
Terezija CIRNSKI	12.09.1932	25.07.2011	KO DIS Maribor Tabor		
Marija JUGOVIČ	08.01.1934	19.12.2011	Alojz SLANIČ	06.06.1933	10.12.2011
Ana PUNGARČIČ	03.04.1936	06.01.2011	OO DIS Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju		
KO DIS Grosuplje			Miroslava MRAVLJAK	13.06.1925	28.10.2011
Jožica PETROVIČ	20.11.1933	15.11.2011	Ljuba PIREČNIK	10.07.1927	11.11.2011
KO DIS Jesenice			KO DIS Ormož		
Maks BLAS	19.09.1929	29.09.2011	Angela IVANČIČ	28.04.1933	24.11.2011
Jernej KOGOVIŠEK	08.08.1933	23.10.2011	Emil ULAGA	28.03.1935	16.03.2011
KO DIS Kamnik			KO DIS Podbočje		
Ivana KOSMATIN	1925	12.2011	Veronika BOŽIČ	11.11.1926	15.03.2011
Marija PESTOTNIK	1929	11.2011	Jožefa VENE	10.02.1939	19.06.2011
Milena ŽURBI	1926	12.2011	KO DIS Polje ob Sotli		
KO DIS Kranj			Janez GODLER	03.04.1924	20.10.2011
Franc ŽEROVNIK	27.11.1936	30.06.2011	Marta MASTEN	29.07.1932	24.08.2011
KO DIS Krška vas			KO DIS Radeče		
Marija AJSTER	12.02.1909	05.2011	Ciril FERLE	18.03.1940	11.2011
Ema BAŠKOVČ	24.08.1943	11.2011	Jože KLJUČEVŠEK	11.03.1937	09.12.2011
Milena KOMOČAR	30.08.1939	08.2011	Stane KOLAR	30.08.1943	07.12.2011
Anton ZAKOVŠEK	01.04.1924	11.2011	Blaž PERNIŠEK	25.11.1934	04.10.2011
KO DIS Ljubljana Bežigrad			KO DIS Radovljica		
Jožefa ERJAVEC	04.03.1931	27.10.2011	Kristina PRISTOV	10.10.1939	08.12.2011
KO DIS Ljubljana Center			KO DIS Sevnica		
Elizabeta CESAREC	15.01.1920	20.02.2011	Ivan JAZBEC	17.09.1928	19.09.2011
Ivanka MISLEJ	13.07.1921	18.03.2011	Anica MOČNIK	17.07.1927	08.09.2011
KO DIS Ljubljana Moste-Polje			KO DIS Šentjanž		
Marija ČERNE	11.11.1928	16.08.2011	Frančiška BALE	18.02.1923	31.10.2011
Ana KALIN	06.07.1933	07.10.2011	Angela PRNAVER	30.01.1941	14.11.2011
Marija KRAŠOVEC	12.12.1922	16.08.2011	KO DIS Šentjur pod Kumom		
Marija KUDIČ	30.06.1935	24.01.2010	Jože DOLANC	24.08.1944	17.07.2011
Mihaela MARČELAN	29.09.1936	01.05.2010	Janez PEČNIK	24.09.1939	01.10.2011
Marija PINTARIČ	04.03.1921	09.05.2010	KO DIS Trbovlje		
Ana POVŠE	21.06.1927	17.09.2011	Friderika BOŽIČ	06.02.1934	09.10.2011
Ana URŠKO	17.08.1926	21.01.2011	KO DIS Velenje		
Marija VOZELJ	15.07.1930	24.01.2011	Marija LAH	1932	2011
Franc ŽAREN	29.11.1937	19.11.2010	KO DIS Zagorje		
Silva ŽORŽ	31.08.1931	25.03.2010	Vincenc GARANTINI	01.01.1913	23.09.2011
KO DIS Ljubljana Šiška			Vida GERKMAN	15.05.1931	28.06.2011
Aleksander REŠ	10.10.1933	31.07.2010	Marija OCEPEK	26.05.1936	27.11.2011
Regina STOJANOVIČ	28.07.1931	29.10.2011			
Franc URBANČIČ	25.01.1921	08.2011			
Ivana ŽAGAR	03.02.1913	10.2011			
KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik					
Zvonimir GORJUP	09.06.1926	04.2011			
Neža JANKOVEC	05.09.1932	2011			
Marija ŠOŠTARIČ	17.01.1929	01.12.2011			
Anton VOGRINC	11.07.1939	17.10.2011			